

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

УХВАЛЕНО

Вченою радою Білоцерківського
національного аграрного
університету
Протокол № 16
від «23» грудня 2019 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор Білоцерківського
національного аграрного
університету, академік НААН
А.С. Даниленко
» 2019 року

**ПОРЯДОК
ВИБОРУ, ОБГРУНТУВАННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ
ТЕМИ НАУКОВО-КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
(ДИСЕРТАЦІЇ) Й ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ
РОБОТИ ЗДОБУВАЧА НАУКОВОГО СТУПЕНЯ
У БІЛОЦЕРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ
АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Будь-яке наукове дослідження від творчого задуму до остаточного оформлення наукової праці здійснюється досить індивідуально. Проте можна окреслити етапи і деякі загальні методологічні підходи до його проведення, які відображають хід і послідовність процесу роботи над дисертацією.

Перший етап – вибір теми, обґрунтування її актуальності та визначення рівня її розробленості; вибір об'єкта, предмета; визначення мети і задач дослідження.

Другий – накопичення необхідної наукової інформації; пошук літературних та інших джерел з теми дослідження, їх вивчення й аналіз; вибір напрямів дослідження під кутом зору його мети.

Третій – відпрацювання гіпотези та теоретичних передумов дослідження, визначення наукового завдання.

Четвертий – вибір методів дослідження, які становлять інструмент у добуванні фактичного матеріалу і виступають необхідною умовою досягнення поставленої в дисертації мети.

П'ятий – обробка та аналіз результатів експериментального дослідження, яке проводилося згідно з розробленою програмою й методикою.

Шостий – це написання тексту дисертації, оформлення вступу і висновків дисертації, опис використаних джерел і створення додатків.

Сьомий – підготовка автореферату дисертації.

Восьмий – обговорення результатів дисертаційного дослідження на засіданні кафедри (міжкафедральному обговоренні); попередній розгляд дисертації у спеціалізованій вченій раді, в результаті чого дається попередня оцінка теоретичної й практичної значущості дисертації та колективний відгук.

Дев'ятий – підготовка до захисту і захист дисертаційного дослідження.

Послідовність написання дисертації може бути різною. Це залежить від теми дослідження та індивідуальних особливостей здобувача. Однак здобувач повинен ще на початку дослідження мати уявлення про всю систему підготовки тексту дисертації, яка включає низку взаємопов'язаних підсистем: формулювання теми, мети і завдань дослідження; накопичення наукової інформації; проведення теоретичного та експериментального дослідження; формулювання висновків і рекомендацій.

2. ВИБІР ТЕМИ ДИСЕРТАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Важливим етапом у написанні дисертації є вибір проблеми дослідження й теми. Існує думка, що правильно обрана і сформульована тема – це половина виконаного дослідження. Тому починають роботу над дисертацією лише за умови, коли мають чітке уявлення щодо її теми.

Вибір теми дисертаційного дослідження є відповідальним етапом для аспіранта. Невдало обрана назва може згодом спричинити непотрібні проблеми в процесі підготовки і захисту. Заміна ж незручної для написання дисертації теми – втрата часу і сил.

Найкраще обирати тему, яка не викличе великих складнощів у дисертанта або ж таку, за якою у нього вже є певні напрацювання.

З іншого боку, слід визначити, на що сьогодні є попит, що досить актуально, перспективно, але і не дуже проблемно, не викличе непотрібних суперечок.

При цьому, однак, не варто обирати проблему, яка активно обговорюється в пресі, вимагає негайного вирішення. Цілком можливо, вона буде вирішена до того, як пройде захист, і час буде витрачено даремно.

Рекомендується також уникати неоднозначних проблем, які мають як своїх прихильників, так і супротивників.

В більшості випадків не варто обирати тему, над якою вже працювали раніше. У зв'язку з цим доцільно звернутися до каталогів захищених дисертацій або каталогів авторефератів. Разом з тим, дисертація може містити і нове рішення вже розглянутої раніше проблеми, адже наука ніколи не стоїть на місці.

Розрізняють три різновиди тем: теми, що виникли внаслідок розвитку проблем; ініціативні; «на замовлення». Доцільніше обрати теми першої групи.

При виборі теми основними критеріями мають бути актуальність, новизна і перспективність, наявність теоретичної бази; можливість виконання теми в даній організації; перспектива отримання при впровадженні результатів соціального, технологічного, екологічного та економічного ефектів.

Обираючи тему дисертаційного дослідження, слід виходити з того, що вона є складовою частиною більш широкої проблеми. Тема дисертації має бути тісно пов'язана з напрямками основних науково-дослідних робіт, що виконуються на кафедрах, факультетах, в університеті. Здобувач сам може запропонувати тему дисертації, виходячи з її актуальності, відповідності фаху, зважаючи на власні наукові інтереси та сучасний стан розробки наукових досліджень з обраної проблеми.

При виборі теми дисертації бажано зважати на загальний стаж роботи здобувача в обраній сфері знання, попередні нароби в науковому дослідженні, існування власних наукових ідей, досвід виступів на наукових конференціях з науковими доповідями чи повідомленнями, знання іноземних мов, певних методик дослідження, комп'ютера тощо.

Вибір теми дисертації потребує індивідуального підходу. Проте існують загальні правила, яких слід дотримуватися.

По-перше, бажано обирати тему, до якої здобувач найкраще підготовлений, з якої вже щось ним написано, зібрано літературний чи фактичний матеріал тощо.

По-друге, при виборі теми кандидатської дисертації доцільно ставити завдання порівняно вузького плану, для того щоб тему можна було глибоко опрацювати.

По-третє, не слід обирати тему, якщо відомо, що над нею вже працюють. У галузі достатньо тем, що потребують спеціального дослідження. Крім того, дисертація має містити нове вирішення теми, а принципи розв'язання проблеми, зміст теоретичної та експериментальної частин дисертації також повинні бути відмінними від попередньої роботи.

Обрати тему дисертації можуть допомогти такі прийоми:

- вивчення тематики наукових планів і програм факультету, кафедри, де виконуватиметься робота; ознайомлення з напрямками наукових досліджень, планами, програмами, що мають галузеве (або загальнодержавне) значення;

- перегляд каталогів (бюлетенів) захищених дисертацій та ознайомлення з уже виконаними на кафедрі чи в інших споріднених установах дисертаційними роботами;

- виявлення того, що і ким написано з конкретної теми (монографії, статті, тези доповідей тощо);

- ознайомлення з новітніми результатами досліджень у споріднених, суміжних галузях науки, беручи до уваги те, що в суміжних науках можна віднайти нові, іноді несподівані рішення. Це дасть змогу виявити більш широке загальнотеоретичне коло проблем, на яких базується вирішення конкретної проблеми дослідження;

- оцінка стану розробки методів дослідження відносно конкретної сфери суспільних наук. При цьому слід зважати на те, що наука розвивається завдяки вмілому запозиченню «чужих методів», продуманим упровадженням існуючих методик для вирішення конкретної проблеми, уведенню до наукового обігу нових фактичних матеріалів;

- перегляд відомих наукових рішень за допомогою нових методів або з нових теоретичних позицій, під новим кутом зору, на більш високому теоретичному рівні, із залученням нових, суттєвих фактів, виявлених дослідником. Через критичний аналіз поглядів попередників слід обґрунтовувати свій власний з урахуванням проблем сьогодення, особливо на користь України.

Суттєву допомогу у виборі теми надає ознайомлення з аналітичними оглядами та статтями у спеціальних періодичних виданнях, а також бесіди й консультації з фахівцями-практиками, під час яких можна визначити важливі, проте, ще мало вивчені в теоретичному плані питання.

Вибір теми завершується формуванням назви дисертаційного дослідження. Назва дисертації не має бути занадто довгою чи занадто короткою (зазвичай від 5 до 9 слів). Іноді для більшої конкретизації до назви додають через двокрапку або в дужках невеликий (чотири-п'ять слів) підзаголовок, що відбиває певний аспект вивчення проблеми. Назва має адекватно відображати зміст дослідження. Остаточна назва дисертації може бути згодом уточнена, відкоригована.

У назві не слід використовувати ускладнену термінологію псевдонаукового характеру. Треба уникати назв, що починаються зі слів: «Дослідження питання...», «Дослідження деяких шляхів...», «Шляхи...», «Проблеми...», «Деякі питання...», «Матеріали до вивчення...», «До питання...» тощо, в яких не відбито достатньою мірою суть проблеми.

Назва дисертації згодом може корегуватися, особливо після завершення наукового дослідження. Вона підлягає самоперевірці з боку здобувача, а також аналізу опонентів, організації, де виконано роботу, експертної комісії спеціалізованої вченої ради.

Остаточна назва дисертації формується в кінці роботи над нею.

3. ОБҐРУНТУВАННЯ ТЕМИ ДИСЕРТАЦІЇ

Після фактичного вибору теми дисертації, необхідно обґрунтувати обрану тему дисертаційного дослідження. Обґрунтування теми дисертації – це один з перших і дуже важливих етапів її написання. Саме від цього кроку найбільше залежить подальший процес наукового дослідження. Він визначає актуальність і новизну теоретичного матеріалу та практичне значення роботи, мету і завдання дослідження, предмет і об'єкт дослідження тощо.

Вимоги до підготовки обґрунтування теми дисертаційного дослідження, яке включає наступні пункти:

Короткий огляд основних наукових робіт, які є найбільш наближеними до тематики дослідження, повинен містити виклад того, що зроблено науковцями у проведених дослідженнях, а також, що планується зробити в даному дисертаційному дослідженні.

Актуальність теми. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (наукового завдання) обґрунтовують актуальність та доцільність роботи для розвитку відповідної галузі науки чи виробництва, що є актуальними для вітчизняної науки та практики, а також світової, особливо на користь України. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми або наукового завдання. Поряд з науковою новизною – це основна вимога до дисертації. Вона не є чисто формальною і передбачає співвіднесення теми дисертації з поточним станом та потребами науки. Обґрунтування актуальності наводиться у вступі дисертації. Воно повинно відповідати певним вимогам: здобувач повинен коротко показати причини звернення саме до цієї тематики саме зараз, по-друге, потрібно показати актуальність звернення до обраної теми стосовно до поточного стану та потреб науки.

Мета дослідження має співвідноситися з об'єктом і предметом дослідження і не формулюватися ширше за предмет. Не слід формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Завдання дослідження. При формулюванні завдань не потрібно захоплюватися їх кількісним переліком, важливо виділяти такі завдання, які дозволять здобувачеві обґрунтувати нові та удосконалені наукові розробки та пропозиції. Не доцільно ставити завданням розробку методичних матеріалів чи рекомендацій. Уникати збігу в формулюванні мети і завдання дослідження. Не коректно формулювати перше завдання дослідження на зразок: «Вивчити стан проблеми у сучасній теорії та практиці», оскільки це є першим етапом будь-якого дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію та обране для вивчення. Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага дисертанта, оскільки предмет дослідження визначає тему дисертаційної праці, яка визначається на титульному аркуші як її назва.

Методи дослідження. Перераховуються заплановані до використання наукові методи дослідження та змістовно відзначається, що саме буде досліджуватись кожним методом; обґрунтовується вибір методів, що забезпечують достовірність отриманих результатів та висновків.

Наукова новизна отриманих результатів – це те, що дає автору дисертації право на використання терміну «вперше», що може означати відсутність подібних результатів в інших авторів. Новизна не вказує на те, що вся ця робота з самого початку і до кінця складається з ніким раніше не сформульованих положень, понять, яких раніше не існувало в науковому обігу. Стосовно до кандидатської, новизною можуть бути окремі «елементи новизни», а саме: введення у науковий обіг нових формулювань, використання нової методики, проведений самостійно експеримент, випробування, соціологічне дослідження тощо. Усі наукові положення з урахуванням рівня новизни, досягнення якого очікується, мають стати теоретичною основою (фундаментом) вирішеного в дисертації наукового завдання або наукової проблеми. Насамперед за це здобувачеві присуджується науковий ступінь.

Практична значущість дисертації визначається характером самого дослідження. Так, якщо дисертація матиме методологічний характер, то її практична значущість може бути виявлена в публікаціях основних результатів дисертації (в статтях, монографії, матеріалах наукових конференцій, авторських свідоцтвах, актах впровадження, використанні результатів у освітньому процесі закладу вищої освіти і т.д.). Якщо ж дисертація матиме методичний характер, то в цьому випадку її практична значущість може бути виявлена, наприклад, в наявності унікального експерименту, в застосуванні нових методів дослідження. У дисертації, що має теоретичне значення, треба подати відомості про наукове використання очікуваних результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання, а в дисертації, що має прикладне значення, – відомості про практичне застосування очікуваних результатів або рекомендації як їх використати.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами – коротко вказують зв'язок вибраного напрямку досліджень з планами кафедри, факультету, університету, де буде виконуватись робота, а також з галузевими, державними стратегічними програмами розвитку, міждержавними угодами з проведення спільних наукових проєктів, а також міжнародними програмами ФАО, ООН та ін.

Література: докладається список літератури, яку використано при написанні обґрунтування вибраної теми.

Щоб вибрати і обґрунтувати тему дослідження необхідно опрацювати якомога більш повний список літератури. При цьому користуємося електронними і звичайними каталогами, реферативними журналами, авторефератами, дисертаціями, збірниками наукових праць, періодичними виданнями, бібліографічними покажчиками, пристатейними й прикнижними списками літератури, Інтернетом та іншими джерелами.

При цьому потрібно звертати увагу на те, що мають бути джерела, вік яких не перевищує 5 років, або якщо джерел за темою дуже мало – 10 років. Це також залежить від тематики дослідження. Звісно, коли пишеться робота з історії певної події, то частина джерел може бути не за 5 останніх років, а більш старою.

Проведена аспірантом/здобувачем/докторантом широка аналітична робота дозволяє розпочати складання плану-проспекту дисертаційної роботи, який у стислому узагальненому вигляді відтворює структуру дисертації та орієнтовний зміст розділів дисертації (додаток 3). На даному етапі потрібно досить детальне розуміння і опису теми і передбачуваного змісту першого розділу і, як мінімум, орієнтовні назви наступних розділів. Обсяг плану-проспекту не повинен перевищувати дві сторінки машинописного тексту.

Складання плану-проспекту дисертаційної роботи. У процесі складання плану визначається структура наукової роботи, відбувається поділ на складові частини. Не можна складати план дисертації поспіхом «аби як», тому що його терміново потрібно подати для затвердження. Щоб правильно скласти план, необхідний детальний аналіз ідеї майбутнього дослідження. Аспіранту/здобувачу/докторанту слід знайти і ознайомитися з джерелами за темою дослідження, виділити основні моменти, недосліджені частини, оцінити свої власні можливості.

Тобто перед тим, як приступити до складання плану, необхідно представляти в цілому, про що планується писати. Якщо незрозуміло, які проблеми будуть досліджуватися і в якому порядку, то з написанням плану краще зачекати.

При складанні плану дисертації не слід захоплюватися занадто загальними фразами в назві розділів і підпунктів. Але не слід і надмірно завужувати їх формулювання – буде потім важко писати дисертацію за таким планом.

В даний час немає вимог до кількості розділів і підпунктів у дисертації. Зрозуміло, що дисертація не може складатися з одного розділу. У практиці захисту по кожній спеціальності склалися певні негласні стандарти до кількості розділів в дисертації на здобуття ступеня кандидата наук.

Наукове обґрунтування теми науково-кваліфікаційної роботи (дисертації) має бути представлено в форматі Microsoft Word (.doc, .docx), шрифт 12 пт, через півтора інтервали, містити наступні розділи і бути оформленим відповідно до додатків 1-2.

Протягом місяця після зарахування до аспірантури з отриманим обґрунтуванням дисертаційного дослідження аспірант/здобувач виходять на засідання кафедри, до якої він прикріплений, для представлення. За результатами обговорення на засіданні кафедри даються рекомендації для затвердження пропонованої теми на засіданні вченої ради факультету (оформляється витяг із протоколу засідання кафедри).

4. ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМ ДИСЕРТАЦІЙНИХ РОБІТ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Наукове обґрунтування теми дослідження є документом, на підставі якого рада факультету розглядає та схвалює теми науково-кваліфікаційних робіт (дисертацій).

Тема дисертаційного дослідження затверджується на засіданні кафедри, Академічної ради та вченої ради відповідного факультету університету для кожного здобувача наукового ступеня персонально.

Затвердження тем дисертаційних робіт здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії відбувається упродовж двох місяців з дня зарахування у три етапи:

1 етап: затвердження теми дисертаційної роботи здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії на засіданні кафедри, на якій працює його науковий керівник і за якою закріплюється сам аспірант/здобувач на період підготовки в аспірантурі.

Аспірант/здобувач подає на кафедру узгоджене з науковим керівником «Обґрунтування теми дисертаційного дослідження» та, за наявності, наукові доробки, які він вже виконав (статті, доповіді тез, наукові проекти, рукопис дисертації тощо) за передбачуваною темою дисертації.

За підсумками засідання кафедри аспіранту/здобувачу видається у двох примірниках витяг з протоколу засідання кафедри з рекомендаціями розгляду передбаченої теми дисертації на засіданні вченої ради факультету.

2 етап: За 5 днів до призначеного засідання Академічної ради аспірант/здобувач подає голові та членам Академічної ради, разом з витягом з протоколу засідання кафедри про розгляд його теми дисертації, заповнену форму «Обґрунтування теми дисертаційного дослідження» для аналізу доцільності, актуальності, наукового і прикладного значення дисертаційного дослідження, відповідності його теми пріоритетним напрямкам наукових досліджень за спеціальністю, науковими дослідженнями Університету та науки і техніки України.

На призначеному засіданні Академічної ради аспірант/здобувач презентує голові та членам комісії тему дисертації, обґрунтовує її актуальність, доцільність виконання дисертаційного дослідження за вказаною темою, її зв'язок з пріоритетними напрямками наукових досліджень за обраною спеціальністю, науковими дослідженнями Університету та розвитку науки і техніки України.

За підсумками засідання Академічна рада видає у двох примірниках витяг з протоколу засідання ради з рекомендаціями розгляду передбаченої теми дисертації на засіданні вченої ради факультету.

На засіданні Академічної ради, окрім аспірантів/здобувачів, можуть бути присутні їх наукові керівники.

3 етап: затвердження тем дисертаційних робіт здобувачів на вченій раді факультету відбувається шляхом відкритого обговорення та голосування. Розгляд теми дисертації здійснюється на засіданні ради факультету після проходження аспірантом/здобувачем обговорення обґрунтування вибраної теми науково-кваліфікаційної роботи на засіданні кафедри і Академічної ради та за результатами аналізу обґрунтування теми не менше, ніж двома експертами.

За підсумками засідання вченої ради факультету складається протокол щодо затвердження (або відмови у затвердженні, із зазначенням причин та рекомендацій щодо уточнення) теми дисертації. За підсумками засідання члени вченої ради факультету приймають одне з наведених рішень:

- погодитися з поданим формулюванням теми дисертації та про її затвердження;
- рекомендувати здобувачеві уточнити тему (мету, об'єкт чи предмет дослідження) та узгодити нове формулювання теми (мети, об'єкту чи предмету) з науковим керівником. У такому випадку розгляд теми продовжується на наступному засіданні вченої ради факультету.

Аспірант/здобувач і його науковий керівник зобов'язані бути присутніми під час обговорення радою факультету теми відповідної науково-кваліфікаційної роботи (дисертації).

Рішення про затвердження теми дисертаційного дослідження зберігається у особовій справі увесь строк підготовки здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі Університету.

У разі відмови здобувачу в затвердженні теми, із зазначенням причин та рекомендацій щодо її уточнення на будь-якому з зазначених вище етапів, він має виправити зауваження та повторно пройти 1-2 чи 3 етапи.

Аспіранту/здобувачу надається не більше трьох спроб надання обґрунтування теми науково-кваліфікаційної роботи (дисертації).

Рішення про затвердження або незатвердження теми науково-кваліфікаційної роботи (дисертації) вченою радою факультету оформляється протоколом.

5. ДЛЯ ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ ДОКТОРСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ

Докторантом подаються на профільну кафедру (а потім – до вченої ради факультету) текст «Обґрунтування теми дослідження», яке розглядають фахівці-експерти з відповідної наукової спеціальності та відомості про автора із зазначенням теми кандидатської дисертації та прізвища наукового керівника. Кафедра, вчена рада факультету поетапно ухвалюють відповідне рішення, яке зазначається у протоколах. До вченої ради Університету подаються витяг з рішення вченої ради факультету, текст «Обґрунтування теми дослідження» та рецензії трьох експертів.

Докторант готує доповідь з обґрунтування обраної теми дисертаційного дослідження, з якою виступає на засіданнях кафедри, вченої ради факультету та вченої ради Університету.

Для експертизи на всіх етапах залучаються доктори наук – фахівці з відповідної спеціальності з числа членів вченої ради факультету і Університету відповідно. За необхідності до експертизи можуть залучатися доктори наук, які не є членами вченої ради.

За результатами виступів докторанта з обґрунтування теми дослідження, експерта-доповідача, Вчена рада Університету виносить рішення про затвердження теми докторської дисертації, витяг з якого подається до відділу аспірантури та докторантури.

6. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ ДИСЕРТАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Після проходження усіх етапів затвердження теми наукових досліджень здобувач наукового ступеня подає до відділу аспірантури та докторантури пакет документів, який містить:

- витяг із протоколу засідання кафедри про рекомендацію щодо затвердження теми дисертаційного дослідження;
- витяг із протоколу вченої ради факультету щодо затвердження теми дисертаційного дослідження (для аспірантів/здобувачів);
- витяг із протоколу вченої ради факультету про рекомендацію до затвердження теми дисертаційного дослідження (для докторантів);
- витяг із протоколу вченої ради університету щодо затвердження теми дисертаційного дослідження (для докторантів);
- обґрунтування теми дисертаційного дослідження за підписом наукового керівника;
- план-проспект дисертаційної роботи;
- дві рецензії експертів на обґрунтування теми дисертаційного дослідження;
- індивідуальний план роботи аспіранта.

7. ЗМІНА (УТОЧНЕННЯ) ТЕМИ ДИСЕРТАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

У разі зміни (уточнення) напряму дисертаційного дослідження (теми, мети, об'єкту чи предмету) та виникнення потреби у зміні (уточненні) теми дисертації під час підготовки в аспірантурі, аспірант/здобувач подає відповідну заяву (з пропозицією (за необхідності) зміни наукового керівника та/або кафедри, за якою він закріплений на період підготовки в аспірантурі, до відділу аспірантури та докторантури, після чого відбуваються 1-3 етапи.

Прийняті рішення щодо затвердження/зміни/уточнення теми дисертації аспіранта/здобувача оформлюються протоколом, витяг з якого та пакет документів щодо зміни/уточнення теми

подається до відділу аспірантури та докторантури, де зберігається у особистій справі аспіранта/здобувача/докторанта.

Перелік документів необхідних для зміни затвердженої теми (пакет документів):

- заява аспіранта/здобувача на ім'я проректора з наукової та інноваційної діяльності;
- заява докторанта на ім'я голови вченої ради університету;
- витяг з протоколу засідання кафедри про рекомендацію щодо затвердження теми дисертаційного дослідження в новій редакції;
- витяг із протоколу вченої ради факультету, до якого прикріплений аспірант/здобувач/докторант, про рекомендацію щодо затвердження теми дисертаційного дослідження в новій редакції;
- список опублікованих наукових праць;
- обґрунтування теми дисертаційного дослідження за підписом нового наукового керівника;
- дві рецензії експертів на обґрунтування теми дисертаційного дослідження (для аспірантів/здобувачів);
- три рецензії експертів на обґрунтування теми дисертаційного дослідження (для докторантів);

Тема дисертаційного дослідження може бути змінена (затверджена в новій редакції) до дати рекомендації кафедри щодо захисту дисертації.

Після затвердження нової/уточненої теми дисертації аспірант має зробити відповідний запис у своєму індивідуальному плані роботи із зазначення номеру протоколу та дати засідання вченої ради факультету, на якому прийнято відповідне рішення.

8. ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ ЗДОБУВАЧА

Підготовка в аспірантурі чи докторантурі передбачає виконання аспірантом/здобувачем/докторантом відповідної освітньо-наукової або наукової програми закладу вищої освіти за певною спеціальністю та проведення власного наукового дослідження.

Важливим при навчанні в аспірантурі та написанні дисертації є планування роботи над нею. Починаючи роботу, здобувач наукового ступеня має розподілити свій час, спланувати його і після вибору теми почати її розробку. Аспіранти/здобувачі і докторанти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначаються зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту дисертації протягом строку підготовки в аспірантурі та докторантурі.

Індивідуальний план роботи аспірантам/здобувачам/докторанта є документом, містить інформацію про діяльність здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії/доктора наук впродовж усього періоду навчання в аспірантурі/докторантурі.

Індивідуальний план роботи погоджується здобувачем з його науковим керівником/консультантом та затверджується вченою радою відповідного структурного підрозділу протягом двох місяців з дня зарахування здобувача до Університету (разом з темою наукових досліджень).

Розрізняють два види планів: індивідуальний план роботи аспіранта/здобувача під час навчання в аспірантурі, який регламентує послідовність освоєння освітньо-наукової програми та навчального плану і термін роботи над окремими етапами роботи; і робочий план (план-проспект) дисертації, в якому фіксується послідовність і зміст розділів і підрозділів дисертації.

Спільна робота аспіранта/здобувача та його наукового керівника починається зі складання індивідуального плану навчання в аспірантурі. Такий план є основним керівним документом, який визначає науковий напрям, спеціальність, спеціалізацію, зміст, обсяг, термін навчання здобувача в аспірантурі та форми його атестації.

Індивідуальний план роботи включає в себе наступні розділи: обґрунтування вибору теми науково-дослідної роботи, загальний план роботи, робочий план по роках підготовки.

Розділи індивідуального плану роботи «Обґрунтування вибору теми науково-дослідної роботи», «Загальний план роботи» та «Робочий план першого року підготовки» заповнюються аспірантом/здобувачем під час затвердження теми досліджень і підписується науковим керівником. «Робочий план другого року підготовки» заповнюється під час проходження аспірантом/здобувачем річної проміжної атестації за перший рік навчання в аспірантурі і також підписується науковим керівником. Заповнення «Робочого плану наступного року підготовки» відбувається аналогічно.

Заповнений індивідуальний план роботи аспіранта/здобувача здається до відділу аспірантури та докторантури Білоцерківського НАУ, де зберігається в особистій справі здобувача і видається йому за вимогою перед проходженням атестації.

Виконання досліджень по темі дисертації здійснюється за окремим, так званим робочим планом.

Реалізація робочого плану починається з розробки теми, тобто задуму наукового дослідження. Можливо, що в основу такого задуму буде покладено лише гіпотезу, тобто припущення, викладене на основі інтуїції. Навіть така постановка питання дозволить систематизувати та впорядкувати всю подальшу роботу.

Науковий керівник допомагає скласти аспіранту/здобувачу робочий план його роботи над дисертацією. В обов'язки керівника входить також робота над складанням календарного графіка роботи здобувача. Крім того, науковий керівник: рекомендує необхідну літературу, довідкові, статистичні та архівні джерела за темою дослідження; систематично консультує здобувача з питань змісту та організації написання дисертаційного дослідження; дає згоду на подання дисертації до захисту.

Отже, керівник надає наукову й методичну допомогу, систематично контролює хід виконання роботи здобувачем, вносить відповідні корективи, дає рекомендації щодо доцільності прийняття того чи іншого рішення, а також робить висновок про готовність роботи в цілому.

Індивідуальний план наукової роботи є обов'язковим до виконання здобувачем наукового ступеня і використовується для оцінювання успішності запланованої наукової роботи.

Контроль за виконанням індивідуального плану роботи аспіранта/здобувача здійснюють науковий керівник та структурний підрозділ, який здійснює підготовку аспіранта/здобувача.

Для виконання основних видів робіт аспірантами/здобувачами встановлюються наступні контрольні терміни:

Види робіт	1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік	5-й рік (для здобувачів)
1. Затвердження теми дисертаційного дослідження	впродовж двох місяців з дати зарахування на навчання				
2. Затвердження індивідуального плану	впродовж двох місяців з дати зарахування на навчання				
3. Виконання плану освітньої складової	впродовж перших двох років навчання				
4. Підготовка та складання комплексного фахового іспиту*				останній рік навчання	останній рік навчання

5. Виконання науково-дослідної роботи (в обсязі встановленому індивідуальним планом роботи аспіранта/здобувача)	+	+	+	+	+
6. Проходження практик (в обсязі, встановленому навчальним планом підготовки в аспірантурі)	+	+	+	+	+
7. Проходження весняної проміжної атестації по закінченні першого півріччя (травень-червень)	+	+	+	+	+
8. Проходження осінньої проміжної атестації по закінченню другого півріччя (жовтень-листопад)	+	+	+	+	+
9. Підсумкова атестація (захист дисертаційного дослідження)				+	+

** За умови подання підготовленої дисертаційної роботи.*

Невиконання індивідуального плану наукової роботи або порушення строків виконання індивідуального плану наукової роботи без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення вченою радою університету рішення про відрахування аспіранта або докторанта.

9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1. «Порядок вибору, обґрунтування та затвердження теми науково-кваліфікаційної роботи (дисертації) й індивідуального плану роботи здобувача наукового ступеня у Білоцерківському національному аграрному університеті» розглядаються й ухвалюються вченою радою університету та вводиться в дію наказом ректора.

9.2. «Порядок вибору, обґрунтування та затвердження теми науково-кваліфікаційної роботи (дисертації) й індивідуального плану роботи здобувача наукового ступеня у Білоцерківському національному аграрному університеті» набуває чинності з дня введення їх в дію наказом ректора, якщо інше не передбачається тим же наказом.

9.3. Зміни та доповнення до «Порядку вибору, обґрунтування та затвердження теми науково-кваліфікаційної роботи (дисертації) й індивідуального плану роботи здобувача наукового ступеня у Білоцерківському національному аграрному університеті» розглядаються й ухвалюються вченою радою університету за поданням проректора з наукової та інноваційної діяльності, затверджується його нова редакція, або дія Порядку скасовується, та вводиться в дію наказом ректора.

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з наукової та інноваційної діяльності

О.М. Варченко

Начальник юридичного відділу

Я.Ф. Яцюк

Завідувач відділу аспірантури та докторантури

Л.М. Качан

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Проректор з наукової та
інноваційної діяльності

(підпис) _____ (ініціали і прізвище)

« ____ » _____ 20 ____ року

ОБҐРУНТУВАННЯ
теми дослідження

ТЕМА ДИСЕРТАЦІЇ

на здобуття наукового ступеня доктора наук (доктора філософії)
зі спеціальності _____

Докторант/аспірант/здобувач

Ім'я, по батькові, прізвище

Науковий консультант/керівник:
науковий ступінь, вчене звання

Ім'я, по батькові, прізвище

Тему розглянуто на засіданні кафедри

Тему розглянуто та затверджено на

засіданні вченої ради _____

факультету

від « ____ » _____ 20 ____ р.,

від « ____ » _____ 20 ____ р.,

протокол № _____

протокол № _____

СТРУКТУРА ОБҐРУНТУВАННЯ

Актуальність дослідження.

Мета дослідження (*Мета має співвідноситися з об'єктом і предметом дослідження і не формулюватися ширше за предмет*).

Завдання дослідження (*завдань має бути не більше п'яти. Не ставити завданням розробку методичних матеріалів чи рекомендацій. Уникати збігу в формулюванні мети і завдання дослідження. Не коректно формулювати перше завдання дослідження на зразок: «Вивчити стан проблеми у сучасній теорії та практиці», оскільки це є першим етапом будь-якого дослідження*).

Об'єкт дослідження Предмет дослідження

Хронологічні межі (*за потреби*).

Географічні межі (*за потреби*).

Методи дослідження (*обов'язково виокремлювати теоретичні та емпіричні методи дослідження і вказувати, з якою метою вони використовувалися*)

Теоретичну основу дослідження складають...

У процесі вивчення стану досліджуваної проблеми в практиці планується використання таких теоретичних методів: ...

База дослідження

Наукова новизна та теоретичне значення дослідження (*цей пункт має обов'язково містити три складові: вперше....; уточнено...; подальшого розвитку набули.... Наукова новизна має співвідноситися із метою, завданнями, гіпотезою. Вона не повинна бути у формі анотації. Наприклад, якщо пишеться про вперше визначені умови, то в дужках слід їх перелічити. У науковій новизні не писати, що вперше експериментально перевірено, оскільки експериментальна перевірка – це метод дослідження*)

Практичне значення очікуваних наукових результатів

Публікації

ПЛАН-ПРОСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ

ВСТУП

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

РОЗДІЛ 1. *Назва*

1.1.

1.2.

1.3.

Висновки до першого розділу

РОЗДІЛ 2. *Назва*

2.1.

2.2.

2.3.

Висновки до другого розділу

РОЗДІЛ 3. *Назва*

3.1.

3.2.

3.3.

Висновки до третього розділу

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ